

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۱۵۰۸۹

چاپ اول

ISIRI

15089

1st. Edition

مداخلات پرستاری –
شست و شوی مجرای شنوایی خارجی گوش
– آیین کار

**Nursing interventions –
Ear irrigation –
Code of practice**

ICS :11.020

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است. تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادات در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفت های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استانداردهای کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

«مداخلات پرستاری - شست و شوی مجرای شنوایی خارجی گوش - آئین کار»

سمت و/یا نمایندگی

رئیس کل سازمان نظام پرستاری

رئیس:

میرزا بیگی ، غضنفر

(کارشناس ارشد کار آفرینی)

دبیر:

سالمی ، صدیقه

(کارشناس ارشد آموزش پرستاری)

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

پروین ، لیلی

(کارشناس ارشد آموزش پرستاری داخلی-جراحی)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری

رضوی ، سیده مریم

(کارشناس پرستاری)

هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

عبادی ، عباس

(دکترای پرستاری)

هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

قدسیان ، یعقوب

(کارشناس ارشد مدیریت پرستاری)

رئیس هیئت مدیره نظام پرستاری تهران

گل نژاد ، توران

مدیر پرستاری بیمارستان لبافی نژاد

(کارشناس ارشد پرستاری داخلی-جراحی)

هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

محمودی راد ، محمدحسین

(دکترای پرستاری)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری

مصطفوی ، اشرف

(کارشناس ارشد پرستاری بهداشت جامعه)

هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی گیلان

یگانه ، محمد رضا

(کارشناس ارشد پرستاری)

پیش گفتار

استاندارد " مداخلات پرستاری - شست و شوی مجرای شنوایی خارجی گوش - آیین کار " که پیش نویس آن در کمیسیون های مربوط به موجب بند ۵ ماده ۳ قانون سازمان نظام پرستاری مصوب ۸۱/۹/۱۱ مجلس شورای اسلامی توسط سازمان نظام پرستاری تهیه و تدوین شده و در هشتاد و هفتمین اجلاس کمیته ملی استاندارد خدمات مورخ ۹۰/۸/۱۷ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منابع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

- بلک و هوکس. پرستاری داخلی و جراحی. ترجمه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ۱۳۸۵. تهران
جامعه نگر، سالمی.

- سازمان نظام پرستاری . استاندارد های خدمات پرستاری. تهران . ۱۳۸۵.

- Jadith schilling. Nursing Procedures. Fifth Edition. 2009

- Karen, Holland. Mini Encyclopaedia of nursing. 2005

مداخلات پرستاری - شست و شوی مجرای شنوایی خارجی گوش - آیین کار

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، شناسایی و اجرای اصول کلی مداخلات پرستاری در شست و شوی مجرای شنوایی خارجی گوش به منظور خارج کردن واکس و ترشحات چرکی موجود در گوش، افزایش شنوایی، تسکین درد بدون آسیب رسیدن به پرده گوش به منظور بهبود کیفیت کار، پیشگیری از خطاهای احتمالی و همچنین امکان اجرای یکسان خدمات می باشد.

این استاندارد در موارد زیر کاربرد دارد:

الف - در کلیه بخش های اورژانس، عمومی و تخصصی در صورت نیاز به این خدمت برای ارائه مراقبت های پرستاری یکسان و روشن.

ب - در مراجع قضائی به منظور سندی قیاسی برای بررسی کیفیت اقدامات انجام شده.

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آن ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می شود.

در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه ها و تجدید نظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدید نظر و اصلاحیه های بعدی آن مورد نظر است. استفاده از مراجع زیر برای کاربرد استاندارد الزامی است:

۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹، مداخلات پرستاری - شستن دست ها - آیین کار

۲-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۰، مداخلات پرستاری - وضعیت دادن به بیمار / مددجو - قرار دادن بیمار / مددجو در وضعیت نشسته یا نیمه نشسته - آیین کار

۳-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۴، مداخلات پرستاری - پوشیدن و خارج کردن دستکش های یک بار مصرف - آیین کار

۴-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۴۲، مداخلات پرستاری - گزارش نویسی - آیین کار

۵-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۶۱، مداخلات پرستاری - بررسی دستورات پزشک - آیین کار

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می رود:

۱-۳

پرستار

فردی است که موفق به کسب دانشنامه کارشناسی در رشته پرستاری گردیده است.

۲-۳

مددجو/ بیمار

شخصی که برای دریافت خدمات درمانی به یکی از مراکز بهداشتی / درمانی مراجعه می کند .

۳-۳

مجرای شنوایی خارجی

طول مجرای شنوایی خارجی تقریباً ۲/۵ سانتی متر است . یک سوم خارجی آن از غضروف ارتجاعی و بافت فیبروزی متراکم تشکیل شده که پوست نازکی به آن متصل می شود . دو سوم داخلی آن استخوانی بوده و با پوست نازک مفروش می شود .

۴-۳

اتوسکوپ

اتوسکوپ یکی از تجهیزات پزشکی است که از آن برای معاینه بصری مجرای گوش خارجی و پرده صماخ استفاده می شود .

۴ اهداف مداخله ای

۱-۴ خارج کردن واکس و ترشحات چرکی موجود در گوش .

۲-۴ تسکین درد بدون آسیب رساندن به پرده گوش .

۳-۴ افزایش شنوایی .

۵ حداقل وسایل مورد نیاز

۱-۵ محلول شست و شوی دستور داده شده .

۲-۵ ست شست و شو (ظرف شست و شو یا پوار شست و شو) .

۳-۵ سرنگ مخصوص شستشو .

۴-۵ گلوله پنبه‌ای .

۵-۵ دستکش یک بار مصرف .

۶-۵ ریسپور .

۷-۵ اپلیکاتور پنبه‌ای .

۸-۵ پد ضد آب .

۹-۵ اتوسکوپ .

۱۰-۵ چراغ قوه .

۶ روش انجام کار

- ۱-۶ دستور پزشک مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۶۱ بررسی شود .
- ۲-۶ وسایل مورد نیاز آماده شود .
- ۳-۶ روش کار برای بیمار / مددجو توضیح داده شود .
- ۴-۶ محیط امن و خلوتی برای بیمار / مددجو فراهم شود .
- ۵-۶ درجه حرارت محلول شست و شو با ریختن مقداری از آن روی مچ دست کنترل شود .
- ۶-۶ دست‌ها مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹ شسته شود و دستکش مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۴ پوشیده شود .
- ۷-۶ به بیمار / مددجو کمک شود که در وضعیت مناسب مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۱۰ قرار گیرد (بیمار / مددجو به سمت گوش مبتلا چرخانده شود یا در حالت نشسته به طوری که سر و گردن به یک طرف است قرار داده شود) .
- ۸-۶ چنانچه مورد نیاز است از چراغ قوه استفاده شود .
- ۹-۶ اگر بیمار / مددجو در حالت نشسته است ، پد زیر گوش بیمار / مددجو قرار داده شود و به بیمار / مددجو گفته شود که شانه بالاتر از بازوها قرار گیرد به صورتی که پد یا حوله ثابت بماند .
- ۱۰-۶ چنانچه بیمار / مددجو خوابیده است یک حوله یا پد روی بالش قرار داده شود .
- ۱۱-۶ کانال شنوایی با اپلیکاتور مرطوب شده با نرمال سالین شست و شو داده شود و پاک شود .
- ۱۲-۶ سرنگ شست و شو از مایع پر شود و هوا از آن خارج گردد .
- ۱۳-۶ لاله گوش در بزرگسالان به بالا و عقب و در کودکان به پایین و عقب کشیده شود .
- ۱۴-۶ جریان مایع به آرامی در کف کانال شنوایی تزریق شود و اجازه داده شود که جریان محلول برگردد .
- ۱۵-۶ گوش تمیز شده با اتوسکوپ معاینه شود تا از تمیز شدن آن اطمینان حاصل شود .
- ۱۶-۶ پس از اتمام شست و شو یک پد گاز زیر سر بیمار / مددجو در ناحیه مجرای شنوایی قرار داده شود تا ترشحات اضافی بیرون بیاید .
- ۱۷-۶ دستکش درآورده شود و دست‌ها مطابق استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹ شسته شود .
- ۱۸-۶ ثبت اطلاعات و یافته‌ها مطابق استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۴۲ شامل :
  - الف - نوع ترشحات و عکس العمل بیمار .
  - ب - نحوه انجام کار .
  - پ - زمان انجام کار .
  - ت - هرگونه مشاهدات و اقدامات انجام شده .

۷ شرایط انجام کار

۱-۷ دقت و صحت در انجام کار .

۲-۷ حفظ حریم و حرمت مددجو / بیمار .

۳-۷ ارائه توضیحات لازم به مددجو / بیمار در مورد نحوه انجام فرایند کار .

۴-۷ رعایت نکات استریل ، بهداشتی و ایمنی .

۸ شرایط ارائه دهنده خدمت

این فرایند کار توسط پرستار و در بخش گوش و حلق و بینی و مراکز درمانی برای مددجو / بیمار انجام می گیرد .

پیوست الف

(الزامی)

حقوق مددجو / بیمار

الف-۱ مدد جو/بیمار حق دارد در اسرع وقت درمان و مراقبت مطلوب، مؤثر و همراه با احترام کامل را بدون توجه به عوامل نژادی فرهنگی و مذهبی از گروه درمان انتظار داشته باشد.

الف-۲ مدد جو/بیمار حق دارد در خصوص مراحل تشخیص، درمان و سیر پیشرفت بیماری خود اطلاعات ضروری را شخصاً و یا در صورت تمایل از طریق یکی از وابستگان از پزشک معالج درخواست نماید به طوری که در فوریت‌های پزشکی این امر نباید منجر به تأخیر در ادامه درمان یا تهدید جانی مدد جو/بیمار گردد.

الف-۳ مدد جو/بیمار حق دارد قبل از معاینات و اجرای درمان اطلاعات ضروری در خصوص عوارض احتمالی و یا کاربرد سایر روش‌ها را در حد درک خود از پزشک معالج دریافت و در انتخاب شیوه نهایی درمان مشارکت نماید.

الف-۴ مدد جو/بیمار حق دارد جهت حفظ حریم شخصی خود از محرمانه ماندن محتوای پرونده پزشکی، نتایج معاینات و مشاوره‌های بالینی جز در مواردی که براساس وظایف قانونی از گروه معالج استعلام صورت می‌گیرد اطمینان حاصل نماید.

الف-۵ مدد جو/بیمار حق دارد از رازداری پزشک و دیگر اعضای تیم معالج برخوردار باشد لذا حضور بالینی افرادی که مستقیماً در روند درمان شرکت ندارند موقوف به کسب اجازه مدد جو/بیمار خواهد بود.

الف-۶ مدد جو/بیمار حق دارد با کسب اطلاع کامل از نوع فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی بیمارستان که بر روند سلامتی و درمان او مؤثرند تمایل و رضایت شخصی خود به مشارکت درمانی را اعلام و یا در مراحل مختلف پژوهش از ادامه همکاری خودداری نماید.

الف-۷ مدد جو/بیمار حق دارد از رازداری پزشک و دیگر اعضای تیم معالج برخوردار باشد لذا حضور بالینی افرادی که مستقیماً در روند درمان شرکت ندارند موقوف به کسب اجازه مدد جو/بیمار خواهد بود.

الف-۸ مدد جو/بیمار حق دارد از دسترسی به پزشک معالج و دیگر اعضای اصلی گروه معالج در طول مدت بستری، انتقال و پس از ترخیص اطمینان حاصل نماید.

الف-۹ مدد جو/بیمار حق دارد با کسب اطلاع کامل از نوع فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی بیمارستان که بر روند سلامتی و درمان او مؤثرند تمایل و رضایت شخصی خود به مشارکت درمانی را اعلام و یا در مراحل مختلف پژوهش از ادامه همکاری خودداری نماید.

الف-۱۰ مدد جو/بیمار حق دارد در صورت ضرورت اعزام و ادامه درمان در سایر مراکز درمانی، قبلاً از مهارت گروه معالج، میزان تعرفه‌ها و پوشش بیمه‌های خدمات در مرکز درمانی مقصد مطلع گردد.